ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 24ης Μαΐου 2011 *

Στην υπόθεση C-50/08,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2008,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J.-P. Keppenne και H. Støvlbæk, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από:

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας,** εκπροσωπούμενο από τους E. Jenkinson και S. Ossowski,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την E. Belliard, καθώς και από τους G. de Bergues και B. Messmer,

καθής,

υποστηριζόμενης από:

τη **Δημοκρατία της Βουλγαρίας,** εκπροσωπούμενη από τον T. Ivanov και την E. Petranova,

την **Τσεχική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

τη **Δημοκρατία της Λεττονίας,** εκπροσωπούμενη από τις L. Ostrovska, K. Drēviņa και τον J. Barbale,

τη **Δημοκρατία της Λιθουανίας,** εκπροσωπούμενη από τον D. Kriaučiūnas και την E. Matulionytė,

τη **Δημοκρατία της Ουγγαρίας,** εκπροσωπούμενη από τις R. Somssich και K. Veres, καθώς και από τον M. Fehér,

τη **Ρουμανία,** εκπροσωπούμενη από τις C. Osman, A. Gheorghiu και A. Stoia, καθώς και από τον A. Popescu,

τη **Σλοβακική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από τον J. Čorba και την B. Ricziová,

παρεμβαίνουσες,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (εισηγητή) και J.-J. Kasel, προέδρους τμήματος, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, Γ. Αρέστη, M. Ilešič, C. Toader και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón
γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος τμήματος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Απριλίου 2010,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, επιβάλλοντας προϋπόθεση ιθαγένειας για την πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 43 ΕΚ και 45 ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

Η εν γένει οργάνωση του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος στη Γαλλία

2 Στη γαλλική έννομη τάξη οι συμβολαιογράφοι ασκούν τις δραστηριότητές τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Το συμβολαιογραφικό επάγγελμα ρυθμίζεται από το διάταγμα 45-2590, της 2ας Νοεμβρίου 1945, περί οργανώσεως του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος (*JORF* της 3ης Νοεμβρίου 1945, σ. 7160), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2004-130 της 11ης Φεβρουαρίου 2004 (*JORF* της 12ης Φεβρουαρίου 2004, σ. 2887).

3 Κατά το άρθρο 1, του διατάγματος αυτού, οι συμβολαιογράφοι είναι «δημόσιοι λειτουργοί αρμόδιοι για τη σύνταξη κάθε αυθεντικής πράξεως και συμβάσεως που οι δικαιοπρακτούντες υποχρεούνται ή επιθυμούν να αναγνωρισθεί ως πράξη της δημόσιας αρχής, καθώς και για τη θεώρηση των σχετικών εγγράφων προκειμένου να αποκτήσουν βέβαιη χρονολογία, τη φύλαξη των εγγράφων αυτών και τη χορήγηση απογράφων και αυθεντικών αντιγράφων».

4 Δυνάμει του άρθρου 1bis του εν λόγω διατάγματος, ο συμβολαιογράφος μπορεί να ασκήσει το επάγγελμά του είτε κατά μόνας, είτε στο πλαίσιο αστικής επαγγελματικής εταιρίας ή αστικής εταιρίας για ελεύθερους επαγγελματίες, ή ακόμη υπό την ιδιότητα μισθωτού στην υπηρεσία συμβολαιογράφου φυσικού ή νομικού προσώπου.

5 Κατά το άρθρο 6-1, πρώτο εδάφιο, του ίδιου διατάγματος, η αστική ευθύνη των συμβολαιογράφων κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων διασφαλίζεται μέσω ασφαλιστήριας συμβάσεως συναπτόμενης από το Ανώτατο Συμβούλιο Συμβολαιογράφων.

6 Η κατά τόπον αρμοδιότητα των συμβολαιογράφων, ο αριθμός τους και οι θέσεις τους καθορίζονται βάσει του διατάγματος 71-942, της 26ης Νοεμβρίου 1971, για την ίδρυση, μεταφορά και παύση λειτουργίας συμβολαιογραφείου, για την κατά τόπον εξάσκηση του επαγγέλματος και την έδρα των συμβολαιογράφων, για την τήρηση και την παράδοση συμβολαιογραφικών αρχείων και πρακτικών (*JORF* της 3ης Δεκεμβρίου 1971, σ. 11796), όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα 2005-311, της 25ης Μαρτίου 2005 (*JORF* της 3ης Απριλίου 2005, σ. 6062).

7 Κατά το άρθρο 1 του διατάγματος 78-262, της 8ης Μαρτίου 1978, περί καθορισμού των αμοιβών των συμβολαιογράφων (*JORF* της 10ης Μαρτίου 1978, σ. 995), όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα 2006-558, της 16ης Μαΐου 2006 (*JORF* της 18ης Μαΐου 2006, σ. 7327), τα ποσά που οφείλονται στους συμβολαιογράφους ως αμοιβές για τις υπηρεσίες τους καθορίζονται σύμφωνα με το διάταγμα αυτό. Το άρθρο 4 του εν λόγω διατάγματος προβλέπει ότι, για τις υπηρεσίες που παρέχονται κατά την

άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες δεν προβλέπονται στον τίτλο ΙΙ του διατάγματος και είναι συμβατές προς το συμβολαιογραφικό επάγγελμα, οι αμοιβές των συμβολαιογράφων ρυθμίζονται με κοινή συμφωνία με τους συναλλασσόμενους ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, από τον αρμόδιο δικαστή.

8 Το άρθρο 4 του εθνικού κανονισμού συμβολαιογράφων, ο οποίος θεσπίστηκε από το Ανώτατο Συμβούλιο Συμβολαιογράφων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26 του διατάγματος 71-942 και εγκρίθηκε με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (garde des Sceaux, ministre de la Justice), της 24ης Δεκεμβρίου 1979 (*JORF* της 3ης Ιανουαρίου 1980, N.C., σ. 45), προβλέπει ότι κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου διαθέτει ελευθερία επιλογής συμβολαιογράφου. Η ίδια διάταξη διευκρινίζει ότι η πελατεία ενός συμβολαιογράφου αποτελείται από «τα πρόσωπα που, ιδία βουλήσει, ζητούν συμβουλές, γνωμοδοτήσεις, υπηρεσίες ή του αναθέτουν τη σύνταξη των συμβολαίων τους».

9 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις προσβάσεως στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, το άρθρο 3 του διατάγματος 73-609, της 5ης Ιουλίου 1973, για την επαγγελματική κατάρτιση των συμβολαιογράφων και τις προϋποθέσεις προσβάσεως στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα (*JORF* της 7ης Ιουλίου 1973, σ. 7341), όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα 2006-1299, της 24ης Οκτωβρίου 2006, περί μισθωτών συμβολαιογράφων (*JORF* της 25ης Οκτωβρίου 2006, σ. 15781), ορίζει ότι δεν μπορεί να είναι συμβολαιογράφος όποιος δεν είναι, μεταξύ άλλων, Γάλλος υπήκοος.

Οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες στη Γαλλία

10 Όσον αφορά τις διάφορες δραστηριότητες του συμβολαιογράφου στη γαλλική έννομη τάξη, δεν αμφισβητείται ότι η κύρια αποστολή του συνίσταται στη σύνταξη αυθεντικών πράξεων. Η παρέμβαση του συμβολαιογράφου μπορεί να είναι υποχρεωτική ή προαιρετική, ανάλογα με την πράξη την οποία καλείται να συντάξει. Με την παρέμβασή του, ο συμβολαιογράφος επαληθεύει τη συνδρομή όλων των απαιτούμενων για τη σύνταξη της επίμαχης πράξεως νομίμων προϋποθέσεων, καθώς και την ικανότητα δικαίου των ενδιαφερομένων και την ικανότητά τους να είναι διάδικοι.

11 Η αυθεντική πράξη ορίζεται με το άρθρο 1317 του Αστικού Κώδικα, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VI, που επιγράφεται «Περί αποδείξεως των απαιτήσεων και της πληρωμής», του τίτλου III του βιβλίου III του Κώδικα αυτού. Αυθεντική πράξη είναι, κατά το εν λόγω άρθρο, «η πράξη δημόσιων λειτουργών νομιμοποιούμενων να ασκήσουν τα καθήκοντά τους εντός του τόπου στον οποίο συντάχθηκε η πράξη και με τις απαραίτητες διατυπώσεις».

12 Κατά το άρθρο 19 του νόμου της 25ης ventôse του έτους XI περί οργανώσεως του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος, οι συμβολαιογραφικές πράξεις «έχουν αποδεικτική ισχύ και είναι εκτελεστές στο σύνολο της επικράτειας της [Γαλλικής] Δημοκρατίας».

13 Με το άρθρο 1319 του Αστικού Κώδικα διευκρινίζεται ότι «[η] αυθεντική πράξη προσδίδει κύρος στη συμφωνία που εμπεριέχει μεταξύ των συμβαλλομένων και μεταξύ των κληρονόμων ή των ειδικών διαδόχων τους».

14 Το άρθρο 1322 του ίδιου Κώδικα προβλέπει ότι «[τ]ο ιδιωτικό συμφωνητικό, που αναγνωρίζεται από το πρόσωπο έναντι του οποίου προβάλλεται ή που θεωρείται αναγνωρισμένο από νομικής απόψεως, έχει μεταξύ των συμβαλλομένων καθώς και μεταξύ των κληρονόμων και των ειδικών διαδόχων τους το κύρος αυθεντικής πράξεως».

15 Κατά το άρθρο 1 του διατάγματος 45-2592, της 2ας Νοεμβρίου 1945, περί δικαστικών επιμελητών (*JORF* της 3ης Νοεμβρίου 1945, σ. 7163), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 73-546, της 25ης Ιουνίου 1973, περί της πειθαρχικής ευθύνης και του καθεστώτος των συμβολαιογράφων και ορισμένων δικαστικών υπαλλήλων (*JORF* της 26ης Ιουνίου 1973, σ. 6731), οι δικαστικοί επιμελητές είναι μόνοι αρμόδιοι ιδίως για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, καθώς και των διαταγών ή πράξεων που αναγνωρίζονται ως τίτλοι εκτελεστοί. Το άρθρο 18 του νόμου 91-650, της 9ης Ιουλίου 1991, περί μεταρρυθμίσεως των αστικών διαδικασιών εκτελέσεως (*JORF* της 14ης Ιουλίου 1991, σ. 9228), ορίζει ότι μόνον οι επιφορτισμένοι με καθήκοντα εκτελέσεως δικαστικοί επιμελητές είναι αρμόδιοι να προβαίνουν σε αναγκαστική εκτέλεση και συντηρητική κατάσχεση.

16 Δυνάμει του άρθρου L. 213-6 του Κώδικα περί οργανώσεως των δικαστηρίων, ο αρμόδιος για την εκτέλεση δικαστής είναι αποκλειστικώς αρμόδιος να επιληφθεί των διαφορών που ανακύπτουν ως προς τους εκτελεστούς τίτλους και των αντιρρήσεων που προβάλλονται σε σχέση με την αναγκαστική εκτέλεση, ακόμη και αν αφορούν την ουσία, εκτός αν εκφεύγουν της αρμοδιότητας των δικαστηρίων. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, ο δικαστής επιτρέπει τη λήψη συντηρητικών μέτρων και επιλαμβάνεται ενδεχόμενων αντιρρήσεων ως προς την εφαρμογή τους.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

17 Ενώπιον της Επιτροπής υποβλήθηκε καταγγελία αφορώσα την προϋπόθεση ιθαγένειας από την οποία εξαρτάται η πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα στη Γαλλία. Κατόπιν εξετάσεως της καταγγελίας αυτής, η Επιτροπή ζήτησε από τη Γαλλική Δημοκρατία, με έγγραφο οχλήσεως της 8ης Νοεμβρίου 2000, να της υποβάλει εντός δίμηνης προθεσμίας τις παρατηρήσεις της επί της συμβατότητας της εν λόγω προϋποθέσεως ιθαγένειας με το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

18 Η Γαλλική Δημοκρατία απάντησε στο εν λόγω έγγραφο οχλήσεως με έγγραφο της 13ης Μαρτίου 2001.

19 Στις 12 Ιουλίου 2002 η Επιτροπή απηύθυνε στο εν λόγω κράτος μέλος συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο του προσήψε παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από τα άρθρα 43 ΕΚ και 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

20 Η Γαλλική Δημοκρατία απάντησε στο συμπληρωματικό αυτό έγγραφο οχλήσεως στις 11 Οκτωβρίου 2002.

21 Επειδή η Επιτροπή δεν πείστηκε από τα επιχειρήματα της Γαλλικής Δημοκρατίας, της απηύθυνε στις 18 Οκτωβρίου 2006 αιτιολογημένη γνώμη με την οποία διαπίστωσε παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από τα άρθρα 43 ΕΚ και 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Η Επιτροπή κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να θεσπίσει τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του προς την εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή της.

22 Με έγγραφο της 12ης Δεκεμβρίου 2006, η Γαλλική Δημοκρατία εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε αβάσιμη την άποψη της Επιτροπής.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί του παραδεκτού της παρεμβάσεως του Ηνωμένου Βασιλείου

24 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι το υπόμνημα παρεμβάσεως του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας είναι απαράδεκτο, καθόσον δεν υποβλήθηκε, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 40, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 93, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής. Επικουρικώς, η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η παρέμβαση αυτή είναι μερικώς απαράδεκτη, διότι βαίνει πέραν των αιτημάτων της Επιτροπής, στο μέτρο που το Ηνωμένο Βασίλειο καταλήγει στο συμπέρασμα, αφενός, ότι η οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των

επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22), έχει εφαρμογή στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα και, αφετέρου, ότι οι μη εμπίπτουσες στο άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ συμβολαιογραφικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος.

25 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά το άρθρο 40, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η παρέμβαση έχει ως αντικείμενο αποκλειστικώς την υποστήριξη των αιτημάτων ενός εκ των διαδίκων.

26 Ομοίως, το άρθρο 93, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το υπόμνημα παρεμβάσεως περιέχει τα αιτήματα του παρεμβαίνοντος, με τα οποία υποστηρίζει τα αιτήματα ενός των διαδίκων ή ζητεί τη μερική ή ολική απόρριψή τους, καθώς και τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλει.

27 Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το Ηνωμένο Βασίλειο με το υπόμνημα παρεμβάσεως έχει ως εξής:

«[Τ]ο συμβολαιογραφικό επάγγελμα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας [2005/36]. Ορισμένες δραστηριότητες που ασκούνται από τους συμβολαιογράφους μπορούν να αποκλειστούν από το πεδίο εφαρμογής της [εν λόγω] οδηγίας, μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι δραστηριότητες αυτές καλύπτονται από την προβλεπόμενη στην τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας [αυτής] παρέκκλιση, βάσει του άρθρου 39, παράγραφος 4, ΕΚ και/ή 45 ΕΚ..»

28 Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή, με την προσφυγή της, δεν ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36. Συνεπώς, στο μέτρο που το Ηνωμένο Βασίλειο ζητεί να αναγνωριστεί ότι η οδηγία αυτή έχει εφαρμογή στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, η παρέμβασή του είναι απαράδεκτη.

29 Κατά τα λοιπά, μολονότι το προεκτεθέν αντικείμενο της παρεμβάσεως του Ηνωμένου Βασιλείου είναι φαινομενικώς διαφορετικό από το αντικείμενο που μπορεί θεμιτώς να έχει ένα υπόμνημα παρεμβάσεως, από μια σφαιρική εκτίμηση του επίμαχου υπομνήματος, καθώς και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, προκύπτει ότι με τα επιχειρήματά του το Ηνωμένο Βασίλειο επιδιώκει να αποδείξει, όπως εξάλλου και η Επιτροπή με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι το συμβολαιογραφικό επάγγελμα δεν περιλαμβάνει άσκηση δημόσιας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

30 Όσον αφορά, ειδικότερα, την ένσταση της Γαλλικής Δημοκρατίας κατά του επιχειρήματος του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με το οποίο, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς που προέβαλε η Επιτροπή με το δικόγραφο της προσφυγής της, η εφαρμογή του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ δεν μπορεί να επεκταθεί στο σύνολο των συμβολαιογραφικών δραστηριοτήτων, επισημαίνεται ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι προέβαλε περαιτέρω αιτήματα σε σχέση με τα προβληθέντα από την Επιτροπή. Πράγματι, το εν λόγω επιχείρημα συνιστά απλώς παραπομπή στη σκέψη 47 της αποφάσεως της 21ης Ιουνίου 1974, 2/74, Reyners (Συλλογή τόμος 1974, σ. 317), και όχι διατύπωση θέσεως εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου ως προς την εφαρμογή της νομολογίας αυτής στις συγκεκριμένες δραστηριότητες των συμβολαιογράφων στη Γαλλία.

31 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το υπόμνημα παρεμβάσεως του Ηνωμένου Βασιλείου υποβλήθηκε απαραδέκτως μόνον κατά το μέτρο που ζητείται να αναγνωριστεί η εφαρμογή της οδηγίας 2005/36 στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

32 Εκ προοιμίου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα δεν υπόκειται σε καμία προϋπόθεση ιθαγένειας σε ορισμένα κράτη μέλη και ότι η προϋπόθεση αυτή καταργήθηκε σε άλλα κράτη μέλη, όπως π.χ. στο Βασίλειο της Ισπανίας, στην Ιταλική Δημοκρατία και στην Πορτογαλική Δημοκρατία.

33 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι το άρθρο 43 ΕΚ αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, σκοπός της οποίας είναι να εξασφαλίσει το προνόμιο της ίσης μεταχειρίσεως με τους ημεδαπούς σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους που εγκαθίσταται έστω και υπό τη μορφή δευτερεύουσας εγκαταστάσεως σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να ασκήσει μη μισθωτή δραστηριότητα, και η οποία απαγορεύει κάθε δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας.

34 Η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζουν ότι το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ χρήζει αυτοτελούς και ενιαίας ερμηνείας (απόφαση της 15ης Μαρτίου 1988, 147/86, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1988, σ. 1637, σκέψη 8). Στο μέτρο που προβλέπει παρέκκλιση από την ελευθερία εγκαταστάσεως για τις δραστηριότητες που συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, το άρθρο αυτό χρήζει, επιπλέον, στενής ερμηνείας (προαναφερθείσα απόφαση Reyners, σκέψη 43).

35 Ως εκ τούτου, το πεδίο εφαρμογής της παρεκκλίσεως του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ θα έπρεπε να περιορίζεται στις δραστηριότητες που συνιστούν αυτές καθαυτές άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (προαναφερθείσα απόφαση Reyners, σκέψεις 44 και 45). Κατά την Επιτροπή, η έννοια της δημόσιας εξουσίας περιλαμβάνει την άσκηση εξουσίας λήψεως αποφάσεων πέραν του κοινού δικαίου, που εκδηλώνεται ως ικανότητα της δημόσιας εξουσίας να λειτουργεί ανεξαρτήτως της βουλήσεως άλλων υποκειμένων δικαίου ή ακόμη και αντιθέτως προς τη βούληση αυτή. Ειδικότερα, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η δημόσια εξουσία εκφράζεται, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, με την άσκηση εξουσιών καταναγκασμού

(απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1998, C-114/97, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 1998, σ. I-6717, σκέψη 37).

36 Κατά την άποψη της Επιτροπής και του Ηνωμένου Βασιλείου, οι δραστηριότητες που συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας πρέπει να διακρίνονται από εκείνες που ασκούνται προς το γενικό συμφέρον. Πράγματι, διάφοροι επαγγελματικοί κλάδοι είναι επιφορτισμένοι με ειδικές αρμοδιότητες γενικού συμφέροντος, χωρίς ωστόσο να μετέχουν στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

37 Από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ αποκλείονται επίσης, κατά την Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι δραστηριότητες που συνιστούν συνδρομή ή συμβολή στη λειτουργία της δημόσιας εξουσίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 13ης Ιουλίου 1993, C-42/92, Thijssen, Συλλογή 1993, σ. I-4047, σκέψη 22).

38 Περαιτέρω, η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο υπενθυμίζουν ότι το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ αφορά καταρχήν συγκεκριμένες δραστηριότητες και όχι ένα ολόκληρο επάγγελμα, εκτός αν οι οικείες δραστηριότητες είναι αναπόσπαστες από το σύνολο των ασκούμενων στο εν λόγω επάγγελμα δραστηριοτήτων.

39 Η Επιτροπή εξετάζει, ακολούθως, τις διάφορες δραστηριότητες που ασκεί ο συμβολαιογράφος στη γαλλική έννομη τάξη.

40 Όσον αφορά, πρώτον, τη σύνταξη αυθεντικών πράξεων και συμβολαίων, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο συμβολαιογράφος απλώς πιστοποιεί τη βούληση των μερών, αφού προηγουμένως τους συμβουλευθεί, και προσδίδει στη βούληση αυτή έννομα αποτελέσματα. Κατά την άσκηση της δραστηριότητας αυτής, ο συμβολαιογράφος δεν διαθέτει καμία εξουσία λήψεως αποφάσεων ως προς τους δικαιοπρακτούντες. Ως εκ τούτου, η σύνταξη αυθεντικής πράξεως αποτελεί απλή επιβεβαίωση προηγούμενης συμφωνίας μεταξύ των δικαιοπρακτούντων. Το ότι για ορισμένες πράξεις απαιτείται οπωσδήποτε η σύνταξη αυθεντικού εγγράφου δεν ασκεί επιρροή, κατά την

Επιτροπή, δεδομένου ότι πολλές διαδικασίες έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα, χωρίς ωστόσο να αποτελούν μορφή ασκήσεως δημόσιας εξουσίας.

41 Το γεγονός ότι ο συμβολαιογράφος υπέχει ευθύνη για τη σύνταξη συμβολαιογραφικών πράξεων τον κατατάσσει στην πλειονότητα των ελεύθερων επαγγελματιών οι οποίοι επίσης ευθύνονται κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, όπως π.χ. οι δικηγόροι, οι αρχιτέκτονες ή οι ιατροί.

42 Ως προς το ζήτημα της εκτελεστότητας των αυθεντικών πράξεων, η Επιτροπή εκτιμά ότι η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου προηγείται της εκτελέσεως αυτής καθαυτή, χωρίς να αποτελεί μέρος της. Αυτή η εκτελεστότητα δεν παρέχει καμία εξουσία καταναγκασμού στους συμβολαιογράφους. Εξάλλου, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι ενδεχόμενες αντιρρήσεις δεν εξετάζονται από τον συμβολαιογράφο, αλλά από τον δικαστή.

43 Δεύτερον, τα φοροεισπρακτικά καθήκοντα του συμβολαιογράφου δεν συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, στο μέτρο που οι ιδιώτες καλούνται συχνά να ασκήσουν τέτοια φορολογικής φύσεως αρμοδιότητα. Συγκεκριμένα, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ενεργούν για λογαριασμό τρίτων όταν παρακρατούν τον φόρο των εργαζομένων τους. Το ίδιο ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που παρακρατούν τον φόρο κινητών αξιών για τους πελάτες τους που αντλούν εισοδήματα από κινητές αξίες.

44 Τρίτον, το ειδικό καθεστώς του συμβολαιογράφου στο γαλλικό δίκαιο δεν ασκεί άμεσα επιρροή στην εκτίμηση της φύσεως των επίμαχων δραστηριοτήτων.

45 Τέλος, η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη του Ηνωμένου Βασιλείου ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που περιέχουν αναφορές στη συμβολαιογραφική δραστηριότητα δεν θίγουν την εφαρμογή των άρθρων 43 ΕΚ και 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ στη δραστηριότητα αυτή.

46 Συγκεκριμένα, τόσο το άρθρο 1, παράγραφος 5, στοιχείο δ΄, της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο) (ΕΕ L 178, σ. 1), όσο και η τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2005/36 δεν αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής τους τις συμβολαιογραφικές δραστηριότητες, παρά μόνο στο μέτρο που συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Πρόκειται, συνεπώς, για απλή ρήτρα η οποία δεν έχει καμία επίπτωση στην ερμηνεία του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Όσον αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιβ΄, της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 376, σ. 36), το οποίο αποκλείει τις συμβολαιογραφικές δραστηριότητες από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής, η Επιτροπή τονίζει ότι το γεγονός ότι ο νομοθέτης επέλεξε να αποκλείσει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής δεν σημαίνει ότι το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ έχει εφαρμογή στην εν λόγω δραστηριότητα.

47 Όσον αφορά τον κανονισμό (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), τον κανονισμό (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338, σ. 1), καθώς και τον κανονισμό (ΕΚ) 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις (ΕΕ L 143, σ. 15), η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι κανονισμοί αυτοί προβλέπουν απλώς την υποχρέωση των κρατών μελών να αναγνωρίζουν και να κηρύσσουν εκτελεστές πράξεις που εκδόθηκαν και είναι εκτελεστές εντός άλλου κράτους μέλους.

48 Περαιτέρω, ο κανονισμός (ΕΚ) 2157/2001 του Συμβουλίου, της 8ης Οκτωβρίου 2001, περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας (SE) (ΕΕ L 294, σ. 1), καθώς και η οδηγία 2005/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιριών (ΕΕ L 310,

σ. 1), δεν ασκούν επιρροή στην επίλυση της υπό κρίση διαφοράς, στο μέτρο που περιορίζονται στην ανάθεση στους συμβολαιογράφους, καθώς και σε άλλα αρμόδια όργανα που ορίζουν τα κράτη μέλη, καθηκόντων βεβαιώσεως ορισμένων πράξεων και διατυπώσεων που απαιτούνται για τη μεταφορά έδρας, τη σύσταση και τη συγχώνευση εταιριών.

49 Όσον αφορά το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Μαρτίου 2006 σχετικά με τα νομικά επαγγέλματα και το γενικό συμφέρον στην ομαλή λειτουργία των νομικών συστημάτων (ΕΕ C 292E, σ. 105, στο εξής: ψήφισμα του 2006), πρόκειται για πράξη αμιγώς πολιτική, της οποίας το περιεχόμενο είναι αμφιλεγόμενο, καθόσον, αφενός μεν, με τη σκέψη 17 του ψηφίσματος αυτού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε ότι το άρθρο 45 ΕΚ πρέπει να εφαρμόζεται στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, αφετέρου δε, με το σημείο 2 του ψηφίσματος, επιβεβαίωσε τη θέση που είχε εκφράσει με το ψήφισμα της 18ης Ιανουαρίου 1994 σχετικά με την κατάσταση και την οργάνωση του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος στα δώδεκα κράτη μέλη της Κοινότητας (ΕΕ C 44, σ. 36, στο εξής: ψήφισμα του 1994), με το οποίο εξέφρασε την επιθυμία του να καταργηθεί η προϋπόθεση της ιθαγένειας για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα, την οποία προέβλεπε η νομοθεσία πολλών κρατών μελών.

50 Η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο προσθέτουν ότι η υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-405/01, Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española (Συλλογή 2003, σ. I-10391), και στην οποία παραπέμπουν πολλά κράτη μέλη με τις γραπτές παρατηρήσεις τους, αφορούσε την εκ μέρους των πλοιάρχων και των υποπλοιάρχων εμπορικών πλοίων άσκηση ευρέος φάσματος καθηκόντων ασφάλειας, αστυνομικών εξουσιών καθώς και συμβολαιογραφικών και ληξιαρχικών αρμοδιοτήτων. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν είχε την ευκαιρία να εξετάσει ενδελεχώς τις διάφορες δραστηριότητες που ασκούν οι συμβολαιογράφοι από πλευράς του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Ως εκ τούτου, η ως άνω απόφαση δεν αρκεί για να διαπιστωθεί η εφαρμογή της οικείας διατάξεως στους συμβολαιογράφους.

51 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή και αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Γαλλικής Δημοκρατίας, η νομολογία του Δικαστηρίου διακρίνει τους συμβολαιογράφους από τις δημόσιες αρχές, αναγνωρίζοντας ότι μια αυθεντική πράξη μπορεί να καταρτισθεί από δημόσια αρχή ή από κάθε άλλη αρχή εξουσιοδοτημένη προς τούτο (απόφαση της 17ης Ιουνίου 1999, C-260/97, Unibank, Συλλογή 1999, σ. I-3715, σκέψεις 15 και 21).

52 Η Γαλλική Δημοκρατία, υποστηριζόμενη από τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Λεττονίας, τη Δημοκρατία της Λιθουανίας, τη Δημοκρατία της Ουγγαρίας, τη Ρουμανία και τη Σλοβακική Δημοκρατία, υποστηρίζει, πρώτον, ότι η θέση της Επιτροπής δεν συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, η νομολογία αυτή δεν περιορίζει την εφαρμογή του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ αποκλειστικώς στις δραστηριότητες που ενέχουν εξουσία καταναγκασμού, στο μέτρο που η εξουσία αυτή αποτελεί μία μόνον από τις συνιστώσες της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας.

53 Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει επί του σημείου αυτού, με την προαναφερθείσα απόφασή του Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Espanola, ότι οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας.

54 Η συμμετοχή των συμβολαιογράφων στην άσκηση δημόσιας εξουσίας αποδεικνύεται, δεύτερον, από τα φοροεισπρακτικής φύσεως καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί. Τα καθήκοντα αυτά δεν περιορίζονται μόνο στην κατοχή δημόσιων πόρων, αλλά περιλαμβάνουν επίσης τον καθορισμό φορολογικών βάσεων για τον φόρο εισοδήματος στον τομέα των υπεραξιών ακινήτων, καθώς και την είσπραξη τελών μεταγραφής και φόρου εισοδήματος στο πλαίσιο κληρονομικής διαδοχής, λαμβανομένου υπόψη ότι συμβολαιογράφοι αναλαμβάνουν την ευθύνη για την καταβολή των εν λόγω τελών μεταγραφής. Εκτελώντας τα καθήκοντα αυτά, οι συμβολαιογράφοι ρευστοποιούν τον φόρο για λογαριασμό τρίτων, ήτοι των πελατών τους.

55 Η Γαλλική Δημοκρατία επισημαίνει, τρίτον, συμμεριζόμενη τη σχετική άποψη της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Ρουμανίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, ότι οι δραστηριότητες που ασκούν οι συμβολαιογράφοι περιλαμβάνουν τη σύνταξη αυθεντικών πράξεων που έχουν αποδεικτική ισχύ και είναι εκτελεστές, στοιχείο που αποτελεί συγκεκριμένη εκδήλωση της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας. Για ορισμένες πράξεις, όπως οι γονικές παροχές, τα γαμικά σύμφωνα, οι συστάσεις υποθήκης, οι πωλήσεις με αποτελέσματα στο μέλλον και οι μεταβιβάσιμες αγρομισθώσεις, η παρέμβαση του συμβολαιογράφου αποτελεί προϋπόθεση κύρους της πράξεως.

56 Κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του, ο συμβολαιογράφος οφείλει να εξηγεί στους δικαιοπρακτούντες το περιεχόμενο της πράξεως που συνάπτουν, να εξασφαλίζει την ελεύθερη συναίνεσή τους και να θέτει χρήσιμες ερωτήσεις προκειμένου να συγκεντρώσει τα απαραίτητα για την τήρηση των νομίμων προϋποθέσεων στοιχεία. Ο συμβολαιογράφος οφείλει επίσης να προβεί, ανάλογα με την περίπτωση, σε κάθε αναγκαία για την εξασφάλιση του κύρους της πράξεως εξακρίβωση. Εξάλλου, ο συμβολαιογράφος πρέπει να αρνηθεί την κατάρτιση κάθε αντίθετης προς τη δημόσια τάξη ή παράνομης πράξεως.

57 Επιπλέον, η συμβολαιογραφική πράξη έχει τη μεγαλύτερη αποδεικτική ισχύ στην ιεραρχία των αποδεικτικών μέσων του γαλλικού δικαίου. Η εν λόγω αποδεικτική ισχύς αφορά την ημερομηνία της πράξεως, τις υπογραφές που περιλαμβάνει και τα πραγματικά περιστατικά που ο συμβολαιογράφος βεβαιώνει ότι πραγματοποιήθηκαν από τον ίδιο ή ότι τελέστηκαν ενώπιόν του. Η γνησιότητα των στοιχείων αυτών μπορεί να προσβληθεί μόνο με αγωγή λόγω πλαστότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 303 έως 316 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

58 Εξάλλου, από την προαναφερθείσα απόφαση Unibank προκύπτει ότι, για να καταστεί μια πράξη αυθεντική απαιτείται παρέμβαση δημόσιας αρχής ή άλλης εξουσιοδοτημένης από το κράτος αρχής.

59 Οι συμβολαιογραφικές πράξεις είναι επίσης εκτελεστές, χωρίς να χρειάζεται προηγούμενη δικαστική απόφαση. Πράγματι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η νομολογία του Δικαστηρίου περιορίζει την εφαρμογή του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ στις δραστηριότητες που περιλαμβάνουν εξουσία καταναγκασμού, το συμβολαιογραφικό επάγγελμα εμπίπτει στη διάταξη αυτή λόγω της εκτελεστότητας της συμβολαιογραφικής πράξεως.

60 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει, τέταρτον, ότι το καθεστώς του συμβολαιογράφου στη γαλλική έννομη τάξη πιστοποιεί την άμεση συμμετοχή του συμβολαιογράφου στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Συγκεκριμένα, οι συμβολαιογράφοι διορίζονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και υπόκεινται σε εισαγγελικό έλεγχο. Επιπλέον, δίδουν όρκο και διέπονται από αυστηρό καθεστώς ασυμβιβάστων.

61 Το εν λόγω κράτος μέλος παρατηρεί, πέμπτον, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης επιβεβαίωσε ότι οι συμβολαιογράφοι μετέχουν στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας. Συναφώς, παραπέμπουν στις προαναφερθείσες στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως πράξεις της Ένωσης, οι οποίες είτε αποκλείουν τις συμβολαιογραφικές δραστηριότητες από το αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής τους λόγω μη συμμετοχής των συμβολαιογράφων στη δημόσια εξουσία, είτε αναγνωρίζουν ότι οι αυθεντικές πράξεις συντάσσονται από δημόσια αρχή ή από οποιαδήποτε άλλη εξουσιοδοτημένη από το κράτος προς τούτο αρχή. Από τις προαναφερθείσες στις σκέψεις 47 και 48 της παρούσας αποφάσεως πράξεις προκύπτει επίσης ότι οι συμβολαιογραφικές πράξεις εξομοιώνονται με δικαστικές αποφάσεις όσον αφορά την εκτελεστότητά τους.

62 Εξάλλου, κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, το Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε, με τα ψηφίσματά του του 1994 και του 2006, ότι το συμβολαιογραφικό επάγγελμα συνιστά συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

— Προκαταρκτικές εκτιμήσεις

63 Η Επιτροπή προσάπτει στη Γαλλική Δημοκρατία ότι, παρέχοντας δυνατότητα προσβάσεως στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα μόνο στους υπηκόους της, κατά παράβαση του άρθρου 43 ΕΚ, εμποδίζει τους υπηκόους των λοιπών κρατών μελών να ασκήσουν το εν λόγω επάγγελμα εντός του εδάφους της.

64 Η υπό κρίση προσφυγή αφορά, επομένως, μόνον την προϋπόθεση ιθαγένειας την οποία επιβάλλει η επίμαχη γαλλική ρύθμιση για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα από πλευράς του άρθρου 43 ΕΚ.

65 Ως εκ τούτου, διευκρινίζεται ότι η εν λόγω αιτίαση δεν αφορά ούτε τη θέση και την οργάνωση του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος στη γαλλική έννομη τάξη, ούτε τις λοιπές, πλην της σχετικής με την ιθαγένεια, προϋποθέσεις προσβάσεως στο εν λόγω επάγγελμα εντός του οικείου κράτους μέλους.

66 Τονίζεται περαιτέρω, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η προσφυγή της δεν αφορά ούτε την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Ομοίως, δεν αφορά την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων.

— Επί της προβαλλόμενης παραβάσεως

67 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι το άρθρο 43 ΕΚ αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης (βλ. επ' αυτού, μεταξύ άλλων, την προαναφερθείσα απόφαση Reyners, σκέψη 43).

68 Η κατ' άρθρο 43 ΕΚ έννοια της εγκαταστάσεως είναι έννοια ευρύτατη η οποία εμπεριέχει τη δυνατότητα των υπηκόων της Ένωσης να συμμετέχουν, με σταθερό και συνεχή τρόπο, στην οικονομική ζωή άλλου κράτους μέλους πλην του κράτους προελεύσεώς τους και να αποκομίζουν όφελος, διευκολύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την οικονομική και κοινωνική αλληλοδιείσδυση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των μη μισθωτών δραστηριοτήτων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2008, C-161/07, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 2008, σ. I-10671, σκέψη 24).

69 Η αναγνωριζόμενη στους υπηκόους κράτους μέλους ελευθερία εγκαταστάσεως στο έδαφος άλλου κράτους μέλους περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στις μη μισθωτές δραστηριότητες και την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία του κράτους μέλους εγκαταστάσεως για τους υπηκόους του (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1986, 270/83, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1986, σ. 273, σκέψη 13, και, υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 27). Με άλλα λόγια, το

άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει σε κάθε κράτος μέλος να θέτει με τη νομοθεσία του, για τα πρόσωπα που κάνουν χρήση της ελευθερίας εγκαταστάσεως σ' αυτό, προϋποθέσεις ασκήσεως των δραστηριοτήτων τους διαφορετικές από εκείνες που ορίζει για τους δικούς του υπηκόους (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 28).

70 Το άρθρο 43 ΕΚ σκοπεί, συνεπώς, στην εξασφάλιση του προνομίου της ίσης μεταχειρίσεως με τους ημεδαπούς σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους που εγκαθίσταται σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να ασκήσει μη μισθωτή δραστηριότητα, και απαγορεύει κάθε δυσμενή διάκριση στηριζόμενη στην ιθαγένεια και απορρέουσα από τις εθνικές νομοθεσίες υπό μορφήν περιορισμού της ελευθερίας εγκαταστάσεως (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 14).

71 Εν προκειμένω, η επίδικη εθνική νομοθεσία παρέχει δυνατότητα προσβάσεως στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα μόνο στους Γάλλους υπηκόους, εισάγοντας με τον τρόπο αυτό διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας, η οποία καταρχήν απαγορεύεται από το άρθρο 43 ΕΚ.

72 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει πάντως ότι οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 43 ΕΚ, καθόσον συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξεταστεί καταρχάς το περιεχόμενο της έννοιας της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας, όπως προβλέπεται στην τελευταία αυτή διάταξη, και, ακολούθως, να εξακριβωθεί αν οι δραστηριότητες που ασκούν οι συμβολαιογράφοι στη γαλλική έννομη τάξη εμπίπτουν στην έννοια αυτή.

73 Όσον αφορά την κατ' άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ έννοια της «ασκήσεως δημόσιας εξουσίας», επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη, κατά πάγια νομολογία, τον προσιδιάζοντα στο δίκαιο της Ένωσης χαρακτήρα των ορίων που θέτει το εν λόγω άρθρο στις επιτρεπόμενες παρεκκλίσεις από την αρχή της ελευθερίας εγκαταστάσεως, ώστε να μην εξουδετερώνεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της

Συνθήκης στον τομέα της ελευθερίας εγκαταστάσεως από μονομερείς διατάξεις των κρατών μελών (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσες αποφάσεις Reyners, σκέψη 50, και Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 8, και απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2009, C-438/08, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2009, σ. I-10219, σκέψη 35).

74 Επίσης κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ συνιστά παρέκκλιση από τον θεμελιώδη κανόνα της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Ως εκ της φύσεώς της, η εν λόγω παρέκκλιση χρήζει στενής ερμηνείας, ούτως ώστε να περιορίζεται στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο για την προάσπιση των συμφερόντων την οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη (προαναφερθείσες αποφάσεις, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 7, και Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 34, απόφαση της 30ής Μαρτίου 2006, C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, Συλλογή 2006, σ. I-2941, σκέψη 45, αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, C-393/05, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 2007, σ. I-10195, σκέψη 35, και C-404/05, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2007, σ. I-10239, σκέψεις 37 και 46, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 34).

75 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως τονίσει ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ παρέκκλιση πρέπει να περιορίζεται στις δραστηριότητες οι οποίες, αυτές καθαυτές, συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (προαναφερθείσες αποφάσεις Reyners, σκέψη 45, Thijssen, σκέψη 8, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 35, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, σκέψη 46, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 38, και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 36).

76 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής της παρεκκλίσεως του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, πρώτον, ορισμένες δραστηριότητες επικουρικού ή προπαρασκευαστικού χαρακτήρα σε σχέση με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσες αποφάσεις Thijssen, σκέψη 22, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 38, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, σκέψη 47, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 38, και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 36), δεύτερον, ορισμένες δραστηριότητες των οποίων η άσκηση, μολονότι περιλαμβάνει επαφές, ακόμη και τακτικές και λειτουργικές, με διοικητικές ή δικαστικές αρχές, ή και συνδρομή, ακόμη και υποχρεωτική, στη λειτουργία τους, δεν θίγει τις εξουσίες εκτιμήσεως και λήψεως αποφάσεων των εν λόγω αρχών (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Reyners, σκέψεις 51 και 53), και, τρίτον, ορισμένες δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνουν άσκηση εξουσίας λήψεως αποφάσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσες αποφάσεις Thijssen, σκέψεις 21 και 22, της

29ης Νοεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψεις 36 και 42, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψεις 38 και 44, καθώς και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψεις 36 και 41), εξουσίας καταναγκασμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 37), ή και εξουσίας επιβολής κυρώσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-47/02, Anker κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-10447, σκέψη 61, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 44).

77 Πρέπει να εξακριβωθεί, υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, αν οι δραστηριότητες που έχουν ανατεθεί στους συμβολαιογράφους στη γαλλική έννομη τάξη συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

78 Προς τούτο, πρέπει να ληφθεί υπόψη η φύση των δραστηριοτήτων που ασκούνται από τα μέλη του επίμαχου επαγγέλματος (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Thijssen, σκέψη 9).

79 Η Γαλλική Δημοκρατία και η Επιτροπή συμφωνούν ως προς το ότι η κύρια δραστηριότητα των συμβολαιογράφων στη γαλλική έννομη τάξη συνίσταται στη σύνταξη αυθεντικών πράξεων σύμφωνα με τις απαιτούμενες διατυπώσεις. Προς τούτο, ο συμβολαιογράφος πρέπει να εξακριβώσει, μεταξύ άλλων, ότι πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη σύνταξη της πράξεως. Η αυθεντική πράξη έχει, επιπλέον, αποδεικτική ισχύ και είναι εκτελεστή.

80 Τονίζεται συναφώς ότι, βάσει της γαλλικής νομοθεσίας, αυθεντικές πράξεις ή συμβόλαια συντάσσονται εφόσον συναινούν οι δικαιοπρακτούντες ιδία βουλήσει. Συγκεκριμένα, οι δικαιοπρακτούντες αποφασίζουν οι ίδιοι, εντός των ορίων που θέτει ο νόμος, το περιεχόμενο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους και επιλέγουν ελεύθερα τις διατυπώσεις στις οποίες επιθυμούν να υπαχθούν, όταν ζητούν από τον συμβολαιογράφο τη σύνταξη αυθεντικής πράξεως ή συμβολαίου. Η παρέμβαση του συμβολαιογράφου προϋποθέτει, συνεπώς, προηγούμενη συναίνεση ή εκούσια συμφωνία των δικαιοπρακτούντων.

81 Επιπλέον, ο συμβολαιογράφος δεν μπορεί να μεταβάλει μονομερώς το συμβόλαιο που καλείται να συντάξει, χωρίς προηγούμενη συναίνεση των δικαιοπρακτούντων.

82 Η δραστηριότητα συντάξεως αυθεντικών πράξεων που ανατίθεται στους συμβολαιογράφους δεν συνιστά συνεπώς, αυτή καθαυτή, άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

83 Το ότι ορισμένες δικαιοπραξίες απαιτούν οπωσδήποτε τη σύνταξη αυθεντικής πράξεως ή συμβολαίου επί ποινή ακυρότητας δεν αναιρεί το συμπέρασμα αυτό. Πράγματι, είναι σύνηθες φαινόμενο το κύρος διαφόρων πράξεων να υπόκειται, σε κάθε εθνική έννομη τάξη και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατυπώσεις, σε απαιτήσεις ως προς τον τύπο ή ακόμη σε υποχρεωτικές διαδικασίες αναγνωρίσεως του κύρους πράξεως. Το στοιχείο αυτό δεν αρκεί, συνεπώς, για να στηρίξει την άποψη της Γαλλικής Δημοκρατίας.

84 Η υποχρέωση των συμβολαιογράφων να εξακριβώσουν, πριν προβούν στη σύνταξη αυθεντικής πράξεως ή συμβολαίου, ότι πληρούνται όλες οι απαιτούμενες για την εκτέλεση της εν λόγω πράξεως ή του εν λόγω συμβολαίου νόμιμες προϋποθέσεις και, αν δεν συντρέχει η περίπτωση αυτή, να αρνηθούν τη σύνταξή τους, επίσης δεν αναιρεί το προαναφερθέν συμπέρασμα.

85 Βεβαίως, όπως τονίζει η Γαλλική Δημοκρατία, ο συμβολαιογράφος προβαίνει στην εξακρίβωση αυτή υπηρετώντας σκοπό γενικού συμφέροντος, ήτοι την τήρηση της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου στις μεταξύ ιδιωτών δικαιοπραξίες. Ωστόσο, η επιδίωξη και μόνο του σκοπού αυτού δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εξασφάλιση των αναγκαίων προς τούτο προνομίων μόνο στους συμβολαιογράφους που είναι υπήκοοι του οικείου κράτους μέλους.

86 Η επιδίωξη δημοσίου συμφέροντος δεν αρκεί, αφ' εαυτής, για να γίνει δεκτό ότι συγκεκριμένη δραστηριότητα αποτελεί άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Πράγματι, είναι γεγονός ότι δραστηριότητες ασκούμενες στο πλαίσιο διαφόρων νομικώς κατοχυρωμένων επαγγελμάτων συνεπάγονται συχνά, στην εκάστοτε εθνική έννομη τάξη, υποχρέωση των προσώπων που τις ασκούν να επιδιώκουν τέτοιο σκοπό, χωρίς ωστόσο οι δραστηριότητες αυτές να εμπίπτουν στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

87 Πάντως, το γεγονός ότι οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες επιδιώκουν σκοπούς γενικού συμφέροντος, οι οποίοι έγκεινται κυρίως στην τήρηση της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου στις μεταξύ ιδιωτών δικαιοπραξίες, αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος δυνάμενο να δικαιολογήσει ενδεχόμενους περιορισμούς του άρθρου 43 ΕΚ απορρέοντες από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος, όπως είναι το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι διαδικασίες διορισμού συμβολαιογράφων, ο περιορισμένος αριθμός των θέσεών τους και οι κατά τόπον αρμοδιότητές τους, ή ακόμη το καθεστώς που διέπει τις αμοιβές τους, η ανεξαρτησία τους, τα ασυμβίβαστα και ο αποκλεισμός της δυνατότητας επαγγελματικής μετακινήσεώς τους, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την εκπλήρωση των εν λόγω σκοπών.

88 Είναι επίσης γεγονός ότι ο συμβολαιογράφος πρέπει να αρνηθεί να συντάξει αυθεντική πράξη ή συμβόλαιο που δεν πληροί τις απαιτούμενες νόμιμες προϋποθέσεις, ανεξαρτήτως της βουλήσεως των δικαιοπρακτούντων. Ωστόσο, κατόπιν της αρνήσεως αυτής, οι δικαιοπρακτούντες παραμένουν ελεύθεροι είτε να θεραπεύσουν τη διαπιστωθείσα παρατυπία, είτε να τροποποιήσουν τις διατάξεις της επίμαχης πράξεως ή του επίμαχου συμβολαίου, ή ακόμη και να παραιτηθούν από την πράξη ή το συμβόλαιο.

89 Επιπλέον, η παροχή νομικών συμβουλών και η νομική αρωγή που παρέχει ο συμβολαιογράφος κατά τη σύνταξη αυθεντικών πράξεων ή συμβολαίων δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, ακόμα και όταν συντρέχει υποχρέωση εκ του νόμου για τον συμβολαιογράφο να παράσχει συμβουλές ή αρωγή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Reyners, προαναφερθείσα, σκέψη 52).

90 Όσον αφορά την αποδεικτική ισχύ και την εκτελεστότητα της συμβολαιογραφικής πράξεως, δεν αμφισβητείται ότι, λόγω των ιδιοτήτων τους αυτών, οι σχετικές πράξεις μπορούν να παραγάγουν σημαντικά έννομα αποτελέσματα. Ωστόσο, το ότι μια συγκεκριμένη δραστηριότητα περιλαμβάνει πράξεις με τέτοια αποτελέσματα δεν αρκεί για να διαπιστωθεί ότι η δραστηριότητα αυτή συνιστά άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

91 Πράγματι, όσον αφορά, ειδικότερα, την αποδεικτική ισχύ συμβολαιογραφικής πράξεως, διευκρινίζεται ότι η ισχύς αυτή διέπεται από το καθεστώς αποδείξεων που προβλέπει ο νόμος στην οικεία έννομη τάξη. Άλλωστε, το άρθρο 1319 του Αστικού Κώδικα, που καθορίζει την αποδεικτική ισχύ της αυθεντικής πράξεως, περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VI του εν λόγω Κώδικα που επιγράφεται «Περί αποδείξεως των απαιτήσεων και της πληρωμής». Συνεπώς, η αποδεικτική ισχύς που ο νόμος αναγνωρίζει σε συγκεκριμένη πράξη δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι η δραστηριότητα που περιλαμβάνει την εν λόγω πράξη συνιστά, αυτή καθαυτή, άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, σύμφωνα με τις επιταγές της νομολογίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσες αποφάσεις Thijssen, σκέψη 8, και Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 35).

92 Περαιτέρω, κατά το άρθρο 1322 του Αστικού Κώδικα, «[τ]ο ιδιωτικό συμφωνητικό, που αναγνωρίζεται από το πρόσωπο έναντι του οποίου προβάλλεται ή που θεωρείται αναγνωρισμένο από νομικής απόψεως, έχει μεταξύ των συμβαλλομένων καθώς και μεταξύ των κληρονόμων και των ειδικών διαδόχων τους το κύρος αυθεντικής πράξεως».

93 Όσον αφορά την εκτελεστότητα της αυθεντικής πράξεως, επισημαίνεται, όπως υποστηρίζει η Γαλλική Δημοκρατία, ότι καθιστά δυνατή την εκτέλεση της απαιτήσεως που εμπεριέχει η πράξη αυτή, χωρίς προηγούμενη δικαστική παρέμβαση.

94 Η εκτελεστότητα της αυθεντικής πράξεως δεν συνεπάγεται ωστόσο ότι ο συμβολαιογράφος διαθέτει εξουσίες οι οποίες συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Πράγματι, μολονότι η εκ μέρους του συμβολαιογράφου

περιαφή εκτελεστηρίου τύπου εξασφαλίζει την εκτελεστότητα της αυθεντικής πράξεως, η εκτελεστότητα αυτή στηρίζεται στη βούληση των δικαιοπρακτούντων να συνάψουν πράξη ή συμβόλαιο, αφού εξακριβωθεί από τον συμβολαιογράφο η συμβατότητα της εν λόγω πράξεως ή του εν λόγω συμβολαίου με τον νόμο, και να καταστήσουν την εν λόγω πράξη ή το εν λόγω συμβόλαιο εκτελεστή/ό.

95 Συνεπώς, η σύνταξη αυθεντικών πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα, όπως οι περιγραφόμενες στις ανωτέρω σκέψεις 90 έως 94 της παρούσας αποφάσεως, δεν συνιστά άμεση και ειδική συμμετοχή στη δημόσια εξουσία κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

96 Δεύτερον, τα σχετικά με την είσπραξη τελών καθήκοντα του συμβολαιογράφου δεν μπορούν να θεωρηθούν, αφ' εαυτών, ως άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Διευκρινίζεται, επί του σημείου αυτού, ότι η είσπραξη των εν λόγω τελών, που πραγματοποιείται από τον συμβολαιογράφο για λογαριασμό του οφειλέτη και ακολουθείται από καταβολή των αντίστοιχων ποσών στην αρμόδια υπηρεσία του κράτους, δεν διαφέρει ουσιωδώς από την είσπραξη του φόρου προστιθέμενης αξίας.

97 Όσον αφορά, τρίτον, πράξεις όπως οι γονικές παροχές, τα γαμικά σύμφωνα, οι συστάσεις υποθήκης, οι πωλήσεις με αποτελέσματα στο μέλλον και οι μεταβιβάσιμες αγορομισθώσεις, που απαιτούν επί ποινή ακυρότητας συμβολαιογραφική πράξη, ισχύουν οι περιληφθείσες στις σκέψεις 80 έως 95 της παρούσας αποφάσεως εκτιμήσεις.

98 Τέταρτον, όσον αφορά το ειδικό καθεστώς των συμβολαιογράφων στη γαλλική έννομη τάξη, αρκεί να υπομνησθεί, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 75 και 78 της παρούσας αποφάσεως, ότι, για να εξακριβωθεί αν οι δραστηριότητες αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρεκκλίσεως του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, πρέπει να ληφθεί υπόψη η φύση των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και όχι το ειδικό καθεστώς των συμβολαιογράφων.

99 Επιβάλλονται εντούτοις δύο διευκρινίσεις. Πρώτον, είναι γεγονός ότι, πέραν των περιπτώσεων στις οποίες ο ορισμός συμβολαιογράφου προβλέπεται δικαστικώς, καθένας από τους δικαιοπρακτούντες έχει ελευθερία επιλογής συμβολαιογράφου, όπως προβλέπει το άρθρο 4 του προαναφερθέντος στη σκέψη 8 της παρούσας αποφάσεως εθνικού κανονισμού συμβολαιογράφων. Μολονότι δεν αμφισβητείται ότι οι αμοιβές των συμβολαιογράφων καθορίζονται από τον νόμο, ωστόσο η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν μπορεί να διαφέρει, ανάλογα ιδίως με τα επαγγελματικά προσόντα τους. Συνεπώς, εντός των ορίων της κατά τόπον αρμοδιότητάς τους, οι συμβολαιογράφοι ασκούν το επάγγελμά τους, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 18 των προτάσεών του, υπό όρους ανταγωνισμού, χαρακτηριστικό που δεν προσιδιάζει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

100 Επισημαίνεται, δεύτερον, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή χωρίς να αντικρούεται επί του σημείου αυτού από τη Γαλλική Δημοκρατία, ότι οι συμβολαιογράφοι είναι άμεσα και προσωπικά υπεύθυνοι, έναντι των πελατών τους, για ζημίες που απορρέουν από κάθε είδους πταίσμα κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

101 Κατά τα λοιπά, το επιχείρημα που αντλεί το Βασίλειο του Βελγίου από ορισμένες πράξεις της Ένωσης δεν είναι επίσης πειστικό. Όσον αφορά τις προαναφερθείσες στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως πράξεις, διευκρινίζεται ότι το γεγονός ότι ο νομοθέτης επέλεξε να αποκλείσει τις συμβολαιογραφικές δραστηριότητες από το πεδίο εφαρμογής συγκεκριμένης πράξεως δεν σημαίνει ότι οι δραστηριότητες αυτές εμπίπτουν κατ' ανάγκη στο πεδίο εφαρμογής της προβλεπόμενης στο άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ παρεκκλίσεως. Όσον αφορά, ειδικότερα, την οδηγία 2005/36, από το γράμμα της τεσσαρακοστής πρώτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας αυτής, κατά την οποία η οδηγία «δεν θίγει την εφαρμογή […] του άρθρου 45 [ΕΚ], ιδίως όσον αφορά τους συμβολαιογράφους», προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος της εφαρμογής του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα.

102 Τα επιχειρήματα που στηρίζονται στους προαναφερθέντες στις σκέψεις 47 και 48 της παρούσας αποφάσεως κανονισμούς δεν ασκούν επίσης επιρροή. Όσον αφορά τους κανονισμούς για τους οποίους έγινε λόγος στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, οι κανονισμοί αυτοί αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση αυθεντικών πράξεων οι οποίες συντάσσονται και εκτελούνται εντός κράτους μέλους και, κατά συνέπεια, δεν θίγουν την ερμηνεία του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Το ίδιο

συμπέρασμα επιβάλλεται ως προς τις πράξεις της Ένωσης για τις οποίες έγινε λόγος στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, στο μέτρο που, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, αναθέτουν στους συμβολαιογράφους, καθώς και σε άλλες αρμόδιες κρατικές αρχές, ως μοναδικό καθήκον την πραγματοποίηση ορισμένων πράξεων και διατυπώσεων που απαιτούνται για τη μεταφορά της έδρας, τη σύσταση και τη συγχώνευση εταιριών.

103 Τονίζεται, εξάλλου, ότι τα ψηφίσματα του 1994 και του 2006 για τα οποία έγινε λόγος στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως στερούνται εννόμων αποτελεσμάτων, δεδομένου ότι δεν αποτελούν, ως εκ της φύσεώς τους, δεσμευτικές πράξεις. Κατά τα λοιπά, μολονότι από τα εν λόγω ψηφίσματα προκύπτει ότι το συμβολαιογραφικό επάγγελμα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 ΕΚ, το Κοινοβούλιο, με το πρώτο από τα ψηφίσματα αυτά, εξέφρασε την επιθυμία του να ληφθούν μέτρα ούτως ώστε να καταργηθεί η προϋπόθεση ιθαγένειας για την πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, θέση την οποία επιβεβαίωσε εμμέσως με το ψήφισμα του 2006.

104 Όσον αφορά το επιχείρημα που η Γαλλική Δημοκρατία αντλεί από την προαναφερθείσα απόφαση Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española, διευκρινίζεται ότι η υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή αφορούσε την ερμηνεία του άρθρου 39, παράγραφος 4, ΕΚ, και όχι του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Επιπλέον, από τη σκέψη 42 της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι το Δικαστήριο, κρίνοντας ότι τα καθήκοντα που ασκούν οι πλοίαρχοι και υποπλοίαρχοι συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας, αναφερόταν στο σύνολο των καθηκόντων τους. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν εξέτασε τη μοναδική συμβολαιογραφικής φύσεως λειτουργία που έχει απονεμηθεί στους πλοιάρχους και υποπλοιάρχους, ήτοι την παραλαβή, φύλαξη και απόδοση διαθηκών, χωριστά από τις λοιπές αρμοδιότητές τους, όπως π.χ. τις εξουσίες εξαναγκασμού ή επιβολής κυρώσεων με τις οποίες είναι επιφορτισμένοι.

105 Όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση Unibank, στην οποία αναφέρεται επίσης η Γαλλική Δημοκρατία, διαπιστώνεται ότι η υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή δεν αφορούσε την ερμηνεία του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ. Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 15 της εν λόγω αποφάσεως, ότι για να χαρακτηρισθεί μια πράξη ως «αυθεντική», κατά την έννοια του άρθρου 50 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 που αφορά τη δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικούς και εμπορικούς τομείς (JO 1972, L 299, σ. 32), είναι αναγκαία η παρέμβαση είτε δημόσιας αρχής, είτε οποιασδήποτε άλλης αρχής εξουσιοδοτημένης από το κράτος προελεύσεως.

106 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες, όπως προβλέπονται σήμερα στη γαλλική έννομη τάξη, δεν συνιστούν συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.

107 Ως εκ τούτου, πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η προϋπόθεση ιθαγένειας που απαιτεί η βελγική νομοθεσία για την πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας απαγορευόμενη από το άρθρο 43 ΕΚ.

108 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη.

109 Διαπιστώνεται, κατά συνέπεια, ότι η Γαλλική Δημοκρατία, επιβάλλοντας προϋπόθεση ιθαγένειας για την πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 43 ΕΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

110 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Γαλλική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

111 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, τα κράτη μέλη που παρενέβησαν στη διαφορά φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Βουλγαρίας, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Ρουμανία, η Σλοβακική Δημοκρατία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, επιβάλλοντας προϋπόθεση ιθαγένειας για την πρόσβαση στο συμβολαιογραφικό επάγγελμα, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 43 ΕΚ.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

3) Η Δημοκρατία της Βουλγαρίας, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Ρουμανία, η Σλοβακική Δημοκρατία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

(υπογραφές)